

Poročilo o delu Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v obdobju 2013–2016

Ljubljana, Aškerčeva cesta 2, <http://geo.ff.uni-lj.si/>

V študijskem letu 2013/2014 je Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (FF UL) vodil dr. Blaž Repe, njegova namestnica je bila dr. Irma Potočnik Slavič. V študijskih letih 2014/2015 in 2015/2016 vodi Oddelek dr. Tatjana Resnik Planinc, njen namestnik je dr. Blaž Repe. Na Oddelku je petindvajset redno zaposlenih, od tega sedemnajst polno obremenjenih pedagoških sodelavcev, ena raziskovalka, ki opravlja tudi pedagoško dejavnost, ter sedem nepedagoških sodelavk. Pri pedagoškem procesu sodeluje tudi ena lektorica in več zunanjih sodelavcev. Med enote Oddelka sodijo še knjižnica Oddelka za geografijo s pripadajočo kartografsko zbirko, fizičnogeografski laboratorij ter geografsko informacijski in kartografski laboratorij (GIKL). Oddelek sestavlja osem kateder (Katedra za regionalno geografijo, Katedra za politično geografijo, Katedra za fizično geografijo, Katedra za družbeno geografijo, Katedra za didaktiko geografije, Katedra za varstvo geografskega okolja, Katedra za geografijo turizma ter Katedra za regionalno planiranje). Predstavniki Oddelka sodelujejo v številnih organih Filozofske fakultete, med drugim imamo tudi dva predstavnika v Senatu FF UL. Dr. Simon Kušar je postal in je trenutno še vedno skrbnik študijskih programov Oddelka za geografijo. Oddelek za geografijo je v tem obdobju reakreditiral tri študijske programe.

Oddelek za geografijo tako po številu vpisanih študentov kot po številu zaposlenih sodi med večje od vseh 21 oddelkov ljubljanske Filozofske fakultete. Na prvi stopnji razpisujemo enodisciplinarni in dvodisciplinarni program, na drugi stopnji pa enodisciplinarni in dvopredmetni pedagoški program.

V študijskem letu 2013/2014 je bilo na prvi stopnji študija geografije skupno vpisanih 285 študentov, v študijskem letu 2014/2015 246 študentov in v študijskem letu 2015/2016 237 študentov. Na drugi stopnji študija geografije je bilo v študijskem letu 2013/2014 vpisanih skupno 79 študentov, v študijskem letu 2014/2015 102 študenta ter v študijskem letu 2015/2016 108 študentov. V študijskem letu 2013/2014 je z uspešno opravljenimi vsemi obveznostmi in zaključnim delom prvo stopnjo zaključilo 71 študentov, z diplomskim delom (univerzitetni program) pa je študij geografije zaključilo 57 študentov. V omenjenem letu je naziv doktor geografskih znanosti prejelo 6 kandidatov. V študijskem letu 2014/2015 je študij na prvi stopnji skupno zaključilo 54 študentov, na drugi stopnji 10 študentov ter na univerzitetnem programu 34 študentov. Doktoriralo je 5 kandidatov.

Za potrebe vpisa vsako leto organiziramo tri informativne dneve. V februarju potekajo informativni dnevi za 1. stopnjo, v juniju pa za drugo in tretjo stopnjo.

Predstavnica študentov v Študentskem svetu FF UL je Maja Sirše. Vsak letnik ima svojega mentorja, ki skrbi za komunikacijo med študenti in zaposlenimi. V sklopu tutorskega sistema FF UL tudi na Oddelku za geografijo deluje uvajalno tutorstvo za prve letnike ter tutorstvo za študente s posebnimi potrebami in tuje študente. Na oddelku poteka poleg študentskega uvajalnega tudi učiteljsko tutorstvo. Na Oddelku deluje pet študentov tutorjev (Maja Sirše, koordinatorka, ter Vanja Fabjan, Maja Kos, Martina Košar, Nina Ocvirk). Koordinator tutorjev učitelj je dr. Blaž Repe.

V obdobju 2013–2016 je raziskovalno delo sodelavcev Oddelka za geografijo FF UL potekalo v okviru raziskovalnega program ter različnih projektov in projektnih nalog:

- raziskovalni program Trajnostni regionalni razvoj Slovenije (vodja dr. Dušan Plut, nasledila ga je dr. Barbara Lampič);
- temeljni in aplikativni projekti:
 - Vzorci prilagajanja človekovih dejavnosti spremembam v okolju po zadnjem glacialnem maksimumu v Sloveniji (vodja dr. Dušan Plut),
 - Šolski učbeniki kot orodje za oblikovanje geografskih predstav o slovenskih pokrajinah (v sodelovanju z Geografskim inštitutom Antona Melika pri ZRC SAZU),
 - Prožnost alpskih pokrajin z vidika naravnih nesreč (v sodelovanju z Geografskim inštitutom Antona Melika pri ZRC SAZU),

- Pokrajinska raznolikost in vroče točke v Sloveniji (v sodelovanju z Geografskim inštitutom Antona Melika pri ZRC SAZU);
- drugi (tržni) projekti in projektne naloge:
 - CRP, Celovita metodologija za popis in analizo degradiranih območij, izvedba pilotnega popisa in vzpostavitev ažurnega registra (vodja dr. Barbara Lampič),
 - CRP, Aplikativni raziskovalni projekt Razvojne usmeritve kmetij v Sloveniji (v sodelovanju z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani),
 - CRP, Aplikativni raziskovalni projekt Ekonomika ekoloških kmetij v Sloveniji (v sodelovanju z Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru),
 - Aplikativni raziskovalni projekt Izobraževanje, informiranje in ozaveščanje javnega potniškega prometa (vodja dr. Matej Ogrin),
 - Meritve kakovosti zraka v MOL – meritve dušikovega dioksida, benzena in ozona (vodja dr. Matej Ogrin),
 - Analiza turističnega povpraševanja in relevantnih razvojnih dokumentov za potrebe izdelave Strategije razvoja turizma za občino Kamnik (2014–2020) (vodja dr. Barbara Lampič),
 - Okoljsko poročilo za OPN občin Brezovica in Tržič;
- mednarodni projekti:
 - evropski projekt BE-SMaRT – *Border Education – Space, Memory and Reflections on Transculturality* (vodja skupine v Sloveniji dr. Tatjana Resnik Planinc),
 - evropski projekt *School on the Cloud* (vodja skupine v Sloveniji dr. Blaž Repe),
 - bilateralni slovensko-hrvaški projekt Štirjezična infrastruktura znanja za področje krasoslovja (vodja dr. Uroš Stepišnik),
 - bilateralni slovensko-črnogorski projekt Geoekološka in topoklimatska analiza gorskih območij na primerih: naravni rezervat Crna Poda (Narodni Park Durmitor) in doline Kamniške Bistrice (vodja dr. Matej Ogrin),
 - bilateralni slovensko-srbski projekt Raziskovanje regionalne strukture slovenskih in srbskih obmejnih območij s Hrvaško in Madžarsko (2012–2013, vodja dr. Jernej Zupančič).

Prizadevamo si za povezovanje raziskovalnega in pedagoškega dela, s sodelovanje raziskovalcev Oddelka v pedagoškem procesu – neposreden prenos znanj (na primer predmet Raziskovalno in projektno delo).

V letih 2014, 2015 in 2016 smo študente vključevali v delo pri aplikativnih raziskavah (na primer sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag za Strategijo razvoja turizma za občino Kamnik, pri izvažanju meritev onesaženosti zraka v Ljubljani in pripravi strokovnih podlag za občino Miren – Kostanjevica).

Sodelujemo z Agencijo Republike Slovenije za okolje pri pripravi vsebinsko zaključenih nalog študentov druge stopnje za potrebe Agencije (na primer priprava elaboratov za vzpostavitev novih kazalcev okolja).

Sodelavci Oddelka so prijavi, študenti pa pod njihovim mentorstvom izvedli tri projekte Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendiranje v okviru razpisa »Po kreativni poti do praktičnega znanja« (2015):

- Velika planina – zasnova inovativnega turističnega produkta,
- Produkti trajnostne mobilnosti na Solčavskem,
- Vzpostavitev aktivnega registra prostorsko in funkcionalno degradiranih območij za Gorenjsko regijo.

V času od 2013 do pomladi 2016 so izšle štiri številke oddelčne publikacije Dela in sicer 39., 40., 41. in 42. številka. Izvedel se je prenos vseh letnikov revije Dela na skupni fakultetni strežnik, ki deluje v sistemu OJS, poleg tega so se kompletirali vsi članki iz revije Dela v Digitalni knjižnici Slovenije (dLib). Dela smo vključili v podatkovno bazo SCOPUS. Knjižnica Oddelka za geografijo je v letu 2015 namenila nekaj sredstev za nakup e-knjig. Uporabnikom je tako omogočen trajen dostop do e-knjig prek vmesnika DIKUL in tudi preko oddaljenega dostopa (od doma). Uvedena je bila tudi storitev

rezervacije izposojenega ali prostega gradiva prek sistema Cobiss/OPAC. Uporabniki lahko sedaj izposojeno ali prosto gradivo rezervirajo. Ko je gradivo vrnjeno v knjižnico ali pripravljeno za izposajo, prejmejo obvestilo, da si gradivo lahko izposodijo.

Knjižnični fond je v letu 2015 dosegel 99.626 enot. Na novo je bilo pridobljenih 1113 enot knjižnega in neknjižnega gradiva. Gradivo se dopolnjuje v skladu s potrebami Oddelka oziroma stroke. Aktivnih članov knjižnice v letu 2015 je bilo 1139. Obiska je bilo 16.796, izposojeno na dom ali v čitalnico pa je bilo 38.680 enot. Knjižnica Oddelka za geografijo je v vzajemnem katalogu Cobiss v letu 2015 ustvarila 826 zapisov, v okviru vodenja bibliografij raziskovalcev pa 259 bibliografskih zapisov in 151 redaktiranih zapisov, kar skupaj znaša 410 zapisov.

Izšlo je šest oddelčnih monografskih publikacij GeograFF: Sonaravni razvoj Slovenije – priložnosti in pasti (GeograFF 13; Dušan Plut), Onesnaženost zraka v Ljubljani (GeograFF 14; Matej Ogrin, Katja Vintar Mally, Anton Planinšek, Griša Močnik, Luka Drinovec, Asta Gregorič in Ivan Iskra), Geografsko raziskovanje turizma in rekreacije v Sloveniji (GeograFF 15; uredniki: Dejan Cigale, Barbara Lampič, Irma Potočnik Slavič in Blaž Repe), Opredelitev in merjenje trajnosti v kmetijstvu (GeograFF 16; Renata Slabe Erker, Barbara Lampič, Tomaž Cunder in Matej Bedrač), Trajnostna mobilnost v procesu izobraževanja (GeograFF 17; Tatjana Resnik Planinc, Matej Ogrin in Mojca Ilc Klun) ter Nitrogen dioxide and black carbon concentrations in Ljubljana (GeograFF 18; Matej Ogrin, Katja Vintar Mally, Anton Planinšek, Asta Gregorič, Luka Drinovec, Griša Močnik in Darko Ogrin). Obenem so izšle tri monografske publikacije v zbirki E-GeograFF: Poledenitev Trnovskega gozda (E-GeograFF 6; Blaž Kodelja, Manja Žebre in Uroš Stepšnik), Regionalni viri Slovenije – Vodni viri Bele Krajine (E-GeograFF 7; Dušan Plut, Tajan Trobec in Barbara Lampič) ter Prostočasna potovanja in slovensko prebivalstvo (E-GeograFF; Dejan Cigale).

Člani Oddelka za geografijo so bili oziroma so uredniki naslednjih znanstvenih in strokovnih revij: dr. Karel Natek in dr. Irma Potočnik Slavič sta urednika *Del*, dr. Simona Kušarja pa je na uredniškem mestu Geografskega obzornika zamenjal dr. Blaž Repe.

Oddelek za geografijo aktivno sodeluje pri izmenjavi študentov v okviru evropskega programa mobilnosti ERASMUS+. V okviru omenjenega programa smo v študijskem letu 2013/2014 obnovili 25 dvostranskih pogodb z sorodnimi oddelki/fakultetami v Evropski uniji. V študijskem letu 2013/2014 smo gostili 16 tujih študentov, v tujino pa so se odpravili štirje naši študenti. Oddelek za geografijo prav tako sodeluje pri izmenjavi študentov v okviru programa CEEPUS, prek katerega je v študijskem letu 2015/2016 prišel k nam en študent. Oddelek je član mreže GEOREGNET, prek katere so v študijskem letu 2013/2014 na Oddelek prišli trije tuji študenti, v tujino pa sta se odpravila dva naša študenta. V okviru ERASMUS+ programa smo imeli v študijskem letu 2014/2015 sklenjenih 30 dvostranskih pogodb s sorodnimi oddelki/fakultetami v Evropski uniji. V študijskem letu 2014/2015 smo gostili 12 tujih študentov, v tujino pa se je odpravilo osem naših študentov. Prek mreže GEOREGNET je v študijskem letu 2014/2015 na Oddelek prišel en tuj študent, v tujino pa so se odpravili trije naši študenti.

V okviru programa ERASMUS in CEEPUS smo v obdobju 2013–2016 gostili sedem tujih profesorjev, hkrati se je na predavanja v tujino odpravilo šest profesorjev in ena strokovna delavka našega Oddelka.

Leta 2013 so za študijske dosežke prejeli fakultetne Prešernove nagrade Tomaž Gorenc (mentorica dr. Katja Vintar Mally), Urban Jenstrle (mentor dr. Dušan Plut) in Luka Snoj (mentor dr. Blaž Repe), leta 2014 Nejc Pozvek (mentor dr. Blaž Repe) in Urša Prislan (mentor dr. Simon Kušar) ter leta 2015 Andrej Draksler (mentor dr. Simon Kušar) in Erik Logar (mentorja dr. Irma Potočnik Slavič in dr. Božo Repe).

Živa Ovsenek je prejela priznanje za najboljše diplomsko oziroma magistrsko delo s področja mladih za leto 2013 (mentorica dr. Tatjana Resnik Planinc), Marija Prelec Tratnik pa za diplomsko delo Organizacije in identiteta Slovencev v Švici 1. nagrado Urada vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu (mentor dr. Jernej Zupančič).

Med sodelavci in sodelavkami Oddelka za geografijo je leta 2014 prejel priznanje Filozofske fakultete UL za pedagoško delo dr. Jernej Zupančič, leta 2015 pa priznanje Filozofske fakultete UL za življenjsko delo dr. Metka Špes. Leta 2015 je dr. Dušan Plut prejel častno priznanje Zaslužni profesor Univerze v Ljubljani.

Septembra 2015 smo v Kopru v sodelovanju z Univerzo na Primorskem, Univerzo v Mariboru, Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU, Zvezo geografov Slovenije in Osnovno šolo Koper organizirali Ilešičeve in Melikove dneve. Tokrat smo prvič združili dneve, ki so v preteklosti potekali ločeno, saj so bili Ilešičevi dnevi v prvi vrsti namenjeni učiteljem in šolski geografiji, Melikovi pa znanstvenim dognanjem na področju geografije. Dogodka se je udeležilo več kot 120 slušateljev. Oktobra 2015 smo organizirali strokovni posvet Prenova strategije prostorskega razvoja Slovenije – geografski pogledi.

V januarju 2016 se je Oddelek za geografijo Filozofske fakultete UL s podpisom posebnega memoranduma pridružil Mednarodnemu letu globalnega razumevanja (IYGU – *International Year of Global Understanding*). V okviru omenjene iniciative bo na Oddelku za geografijo v letih 2016 in 2017 deloval Regionalni akcijski center (RAC – *Regional Action Center*) za koordinacijo aktivnosti v Sloveniji in sodelovanje z ostalimi centri po svetu.

Blaž Repe, Tatjana Resnik Planinc

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU v letu 2015

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://giam.zrc-sazu.si>

Geografski inštitut Antona Melika je imel v letu 2015 triintrideset redno zaposlenih raziskovalcev in tri tehnične delavke ter več stalnih in občasnih pogodbenih sodelavcev, ki so sodelovali pri raziskovalnih projektih in nalogah. Inštitut vodi predstojnik dr. Drago Perko, njegova pomočnika pa sta dr. Mimi Urbanc in dr. Matija Zorn. Znanstveni svet inštituta sestavljajo akademika dr. Andrej Kranjc in dr. Dragica Turnšek ter dr. Matej Gabrovec (predsednik), dr. Drago Kladnik, dr. Blaž Komac, dr. Drago Perko in dr. Aleš Smrekar.

Inštitut ima 7 organizacijskih enot: Oddelek za fizično geografijo vodi dr. Matija Zorn, Oddelek za humano geografijo dr. Janez Nared, Oddelek za regionalno geografijo dr. Drago Perko, Oddelek za naravne nesreče dr. Blaž Komac, Oddelek za varstvo okolja dr. Aleš Smrekar, Oddelek za geografski informacijski sistem dr. Rok Ciglič in Oddelek za tematsko kartografijo dr. Jerneja Fridl.

Na inštitutu delujeta tudi Zemljepisni muzej, ki ga vodi dr. Primož Gašperič, in Zemljepisna knjižnica, ki jo vodi dr. Maja Topole.

Na inštitutu je sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Njen predsednik je dr. Milan Orožen Adamič.

Leta 2015 je raziskovalno delo sodelavcev inštituta potekalo v okviru enega raziskovalnega programa, 7 temeljnih in 5 uporabnih nacionalnih projektov ter 12 mednarodnih projektov. To so:

- šestletni raziskovalni program **Geografija Slovenije** (vodja dr. Blaž Komac),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Šolski učbeniki kot orodje za oblikovanje geografskih predstav o slovenskih pokrajinah** (vodja dr. Mimi Urbanc),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Prostor slovenske literarne kulture: literarna zgodovina in prostorska analiza z geografskim informacijskim sistemom** (vodja dr. Marko Juvan),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Generiranje sintetične populacije kot osnova za »activity-based«/»agent-based« mikrosimulacijske prometne modele** (vodja dr. Marjan Lep),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Prožnost alpskih pokrajin z vidika naravnih nesreč** (vodja dr. Blaž Komac),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Kulturna pokrajina v precepu med javnim dobrim, zasebnimi interesi in politikami** (vodja dr. Mimi Urbanc),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Fenomen mejna reka** (vodja: dr. Marko Zajc),
- dveletni doktorski temeljni raziskovalni projekt **Prostorska utesnjenost kmetij v naseljih** (vodja dr. Nika Razpotnik Visković),
- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Določanje naravnih pokrajinskih tipov Slovenije z geografskim informacijskim sistemom** (vodja dr. Drago Perko),